

Inbreng stichting Leger des Heils Welzijns- & Gezondheidszorg t.b.v. Rondetafelgesprek Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 in verband met de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen d.d. 17 april 2023

Ons leven speelt zich veelal rondom onze woonomgeving af. Mensen maken deel uit van netwerken dichtbij huis. Daar waar basisondersteuning van ons leven nodig is, spelen de gemeenten, maar ook laagdrempelige zorg en sociale voorzieningen een belangrijke rol. Deze basisondersteuning is de laatste jaren verbreed naar de hulpverlening vanuit de WMO.

Vanuit dit gegeven is het vreemd dat daar waar je door psychische kwetsbaarheid intensieve ondersteuning en soms zelf alternatieve huisvesting nodig hebt, je verwezen wordt naar een loket van de centrumgemeente. Het Leger des Heils staat achter het principe dat inwoners zo veel mogelijk ondersteund worden vanuit de eigen gemeente. De doordecentralisatie is vanuit onze optiek een reparatie van een onlogisch construct waarbij mensen in kwetsbare posities niet geholpen werden op de plek waar hulp het meest logisch geboden kon worden, namelijk in de eigen omgeving, zoveel mogelijk binnen het eigen netwerk. Het is daarom ook een logische stap dat met dit wetsvoorstel alle gemeenten verantwoordelijk worden voor hun eigen inwoners die bescherming nodig hebben.

Het Leger des Heils gelooft in een samenleving waarin iedereen een plek heeft. Dit betekent dat kwetsbare mensen zo veel mogelijk gewoon in de wijk wonen. Het is belangrijk dat we daarbij mensen (intensief) begeleiden om hun verslaving en/of psychiatrische problemen hanteerbaar houden en zodat zij zoveel mogelijk kunnen participeren. Wonen met individuele ondersteuning als onderdeel van een steunende buurt met een persoonlijk netwerk is onze Leger des Heils inzet om kwetsbare cliënten toch mee te laten doen in de samenleving. De beweging naar Beschermd Thuis in alle gemeenten moet goed doordacht worden met name in de transitiefase. We gaan ervan uit dat gemeenten ook na de transitiefase meer inzetten op preventieve maatregelen, zodat er meer mensen in de wijken blijven wonen en minder mensen worden geplaatst in de voorzieningen beschermd wonen.

Graag delen wij, als aanvulling op de voorwaarden door commissie Danenberg geformuleerd, onze randvoorwaarden voor doordachte invoering van het woonplaatsbeginsel:

1. **Versterk het cliëntenperspectief.** Vraag en betrek cliënten bij de gemeentelijke en regionale plannen over Beschermd Thuis.
2. Maak het **herstelproces van cliënten leidend** in de zoektocht naar een juiste plek voor passende huisvesting al of niet met ondersteuning van de cliënt. Dit betekent dat niet alle cliënten in hun eigen gemeente geholpen zullen worden, omdat voor sommigen een herstart op een andere plek veel beter is. Maak en borg daarom heldere afspraken met aanbieders over het bovenregionaal plaatsen van cliënten en het behoud van bovenregionale plekken.
3. Zorg bij de invoering dat er een **expertiseteam** beschikbaar is voor het borgen van de **bovenregionale plaatsingen**.

4. **Onafhankelijke cliëntenondersteuning** moet in elke gemeente voor iedereen beschikbaar zijn. Hier is extra inzet vanuit Rijk en gemeenten voor nodig.
5. De voorgestelde beweging kan niet gepaard gaan met bezuinigingen maar zou juist gepaard moeten gaan met **incidentele extra investeringen**. Afbouw van sommige woonvormen en de opbouw op andere plekken vragen door het schaarse woningaanbod investeringen aan de voorkant. Daarnaast moet de langdurige begeleiding aan huis (ambulante begeleiding) duurzaam georganiseerd worden.
6. Zorg dat er **voldoende woonplekken en kleinschalige woonvormen** voor de doelgroep van Beschermd Wonen worden beschikbaar gesteld worden. Binnen regio's dient erop toegezien te worden dat alle gemeenten hun bijdrage leveren.
7. Er zijn **investeringen nodig in de leefbaarheid** van wijken. Hiervoor moet de sociale basis in elke gemeente versterkt worden. Daarin hebben alle gemeenten hun verantwoordelijkheid te nemen. Laagdrempelige steunpunten in de buurt, herstelwerkplaatsen en vormen van wijkontmoeting en participatie zijn onontbeerlijk om kwetsbare mensen duurzaam in de wijk te laten wonen.
8. Zorg dat er een **duidelijke escalatieladder** aanwezig is op bestuurlijk niveau als gemeenten er onverhoopt niet uitkomen. De staatssecretaris zou in het uiterste geval doorzettingsmacht moeten inzetten.
9. Denk in **verwachtingen en resultaten**. De impact op het leven van en de inhoudelijke hersteldoelen van cliënten zijn het uitgangspunt. Slagen wij erin om iemand met alle problemen die er zijn een zo normaal mogelijk leven te laten leiden op de plek waar hij of zij woont? Wat wordt het haalbare alternatief als dit niet mogelijk is?

Kijkend naar het onderhavige wetsvoorstel vanuit de bovenstaande randvoorwaarden dan zijn wij nog niet enthousiast. De aanpassing van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning gaat voornamelijk over de verhouding tussen het rijk en de gemeenten. Maar hoe wordt nu de positie van onze cliënten individueel maar ook als groep beschermd. En is de voorgestelde vangnetregeling adequaat genoeg om alle cliënten met een hulpvraag van hulp te voorzien?

Onze kritisch blik ten aanzien van de positie van cliënten komt voort uit onze ervaringen bij de jeugdzorg en jeugdbescherming. Er is nog steeds geen consensus tussen het Rijk en gemeenten over de jeugdzorg. We moeten voorkomen dat het bij dit wetsvoorstel enkel gaat over de financiën en vergeten wordt dat herstel van kwetsbare burgers leidend moet zijn. Ook de Raad van State is kritisch op het invoeren van het woonplaatsbeginsel. Het stelsel wordt ingewikkelder, voor cliënten, zorgaanbieders, gemeenten en wooncorporaties

Het Leger des Heils zegt volmondig ja tegen de beweging van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. Onze oproep is om het perspectief op herstel van kwetsbare mensen voorop te zetten. De invulling van de genoemde randvoorwaarden zijn hiervoor noodzakelijk.

Wij zijn graag bereid tot nadere toelichting. U kunt hiervoor contact opnemen met Pieter Hoogstraten, adviseur Public Affairs, via 06- 25765612 of pieter.hoogstraten@legerdesheils.nl

Met vriendelijke groet,

Karin Bloemendal
bestuurder Zorg stichting Leger des Heils Welzijns- & Gezondheidszorg